

ATJEH EN DE ATJEHERS.

TWEE JAREN BLOKKADE

SUMATRA'S NOORD-OOST-KUST,

J. A. KRUIJT,

Officier van Landwachterij bij de Koninklijke Nederlandsche Marine.

MET TWEE SCHETSKAARTEN

DEZELVEN VERZAMELD DOOR

C. H. BOGAERT.

MET PLATEN EN PLANKEN.

LEIDEN,
GEALTE KULFF.
1815.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Den vierentwintigsten waren we op ons station te Edj teruggekamd, waaraan nu de blokkade werd opgeheven en dat voor den handel werd opengesteld. In de overreisinstantie, welke door den keizer van Edj bij deze gelegenheid onderhouden werd, heigden ook door alle andere vorsten vóór het tijdstip der slag nu moeten verricht worden, verbodt deze zich onder anderen geen slavenhandel te zullen drijven, geen strandloof te zullen begoopen, schipbreukelingen menschelievend te zullen helpen en geen tractaten met vreemde mogendheden te zullen sluiten.

Vele booten kwamen weer dadelijk bij ons aan boord. Men zeide, dat er tuschen Edj en Perlak weldra een oorlog zou uitbreken.

Na een paar kleinere kruistochten langs de kust bereikten we den negentwintigsten Soengai Raya en vergaarden wij met eenen officier van gezondheid den kommandant bij een tocht op de rivier. De goal is ook hier lastig te vinden en zuidwaarts van de riviermonding te zoeken. Soengai Raya (grootte rivier) heeft dit met Siapang-Olan gemeen, dat men de eigenlijke rivierstroom van dien naam noemt, wanneer men de kreek, waarin zij haar oeverwatering hebben, een eind is opgesaren, aan de linkerzijde aanloopt. Die van Soengai Raya vooral is zeer gemakkeerd en, hoewel tamelijk diep, echter vrij smal, zoodat men allicht, wanneer men geen gids heeft of er persoonlijk niet goed bekend is, een doornooien en in een geheel ander gedeelte des lands terecht kan.

Na drie uren roeien kwamen wij aan onze nieuwe nederzetting, waar Sidi Djabar met zijne onderhoorigen woonde en met den aanleg van tuinen begonnen was. Onderweg rondten we de rivier met een ratten overgamen, waaraan een plankje hing met Maleisch opschrift, het verbod betrekende voor allen, die uit door cholera besochte plaatsen kwamen, om hier verder door te gaan.

De nederzetting dreef volgens mededeeling der hoofden den naam van karjpong Bakras (het nieuwe dorp), doch zij verklaarden tevens er te onzer eere den naam van karjpong Tinar aan te zullen geven.

In eene kleine arendeekte riepplaats, voor dit bezak representatief nieuw gebouwd, werden we ontvangen en haalden men ons watermeloenen (perrangkis) aan. Wij wandelden toen den aanleg door, die niet veel meer was dan wat wij in Karapa eens wikkervis tuinen noemen. Een twintigtal huizen van een armode grondde eenvoudigheid, op hooge palen gebouwd, omtrent door vruchten- en groentetuinen, lagen op verschillende afstanden tusschen de geheel of gedeeltelijk ongehouwen boomstammen verspreid. Op sommige opene plaatsen had men paddi gezaid. Opmerkelijk was hier een soort van vogels, welke zich in haken in den aardigen grond ophield en gemakkelijk te vangen is. Men vindt hier verder ellipten (gadja's), rijnasossen (hadja's), tjigra (hariman's), wilde varkens, beesten en open van de grootste soort in overvloed; ook vliegende rousen en vliegende honden in menigte.

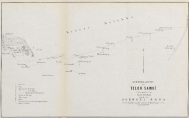
Men overhaaldigde ons den schone vleugel van een Samatra- of Argus-haant (kacwau). Bringend verzechten wij ons toe mogelijk bij gelegenheid een tuinen te willen bezoegeu, waaronter wij ook hier weer de vreemdste verhalen hoorden, onder anderen dat deze beesten vliegen zonder vleugel, en met den meesten ernst verzoekende men ons, dat wanneer zij van den eenen boom op den anderen wilden overgaan en de afstand tusschen beide te groot voor hen was, de kruinen deser bossen zich dan naar elkaar toe bogeu. Nog sagu wa er de kajoe gakaroen, een soort van reuk-

loot, uit oude boomstammen haken. De hars dier boomstammen schijnt zich na het vernemen op sommige punten samen te trekken en vormt tuschen de vernochte deelen hier en daar harde plaatsen. Hiermee te werken is niet alleen een arbeid die goed wordt betaald, doch ook de hoefden schijnen er zich een uitspanning van te maken. De aldus vervaardigde stukjes worden als een gewild handelsartikel naar Finang afgevoerd en zeer daar verkocht. De Chinesen beschouwen er zich van als reukwerk bij kleine afzaken.

Na met die onderzoekingen eenigen tijd te hebben doorgebracht, waarbij wij ook kennis maakten met een anderen broeder van Sald Djahar, Sald Mohamed, en een jongeren, Sald Zahir, begaven we ons met de vlot — de sleep kon er niet komen — nog ongeveer een uur hooger op, totdat we niet verder konden. De oever waren aan beide zijden met dikke rijstpalm begroeid, waarvan de lange, smalle bladeren, tot een soort van matten aan-gevoegen, de stap vormden, waarmede alle huizen gedekt werden en die in Soungai Rapa een artikel van uitvoer uitmaakten.

Na een eindweegs gevonden te hebben, kwamen wij aan de wade kampong Soungai Rapa, ommeent met een reukachtig huizen bestaande, die echter, evenals de onafgeerde tuinen en velden, een veel geregelder en ordelijker aanzien hadden dan die te kampong Bahoe. In een dier huizen, waar zich verscheidene kleinere hoefden verzameld hadden, namen we ons neder. Het was met hongerkleurde stoffen behangen en versierd, de grond met matjes bedekt. Wij dronken er klappermelk, waarna we ons naar den dichtbij wonenden ouder vader van Sald Djahar, Sald Aki, begaven.

Wij rondten in haren een verkleedwaardig grijsaard, naar zijn eigen opgaf en die zijner kinderen meer dan honderd jaar oud, behooren ons wel wat veel voorkwam. Hij zat daar met ontbloot bovenlijf en was tot onze verbazing een blank als een Europeaan. Thans blind, niet meer kunnende loopen en levensnood meer kunnende spreken, moest hij vroeger een sterk, energiek man geweest zijn, van wien's daden en reukkracht ook alweer de wonderlijkste verhalen gedaan werden. Eene

1:50,000
 TIKON SAMOI
 1911
 HENRY G. S. S. S.
 THE GEOGRAPHICAL INSTITUTE OF THE UNIVERSITY OF UPPSALA

- 1. Scale
- 2. Contour interval
- 3. Spot heights
- 4. Elevation of Tikon Samoi
- 5. Elevation of ...
- 6. Elevation of ...
- 7. Elevation of ...
- 8. Elevation of ...
- 9. Elevation of ...
- 10. Elevation of ...
- 11. Elevation of ...
- 12. Elevation of ...
- 13. Elevation of ...
- 14. Elevation of ...
- 15. Elevation of ...
- 16. Elevation of ...
- 17. Elevation of ...
- 18. Elevation of ...
- 19. Elevation of ...
- 20. Elevation of ...